

YÖNETİM VE STRATEJİ: 101 Teori ve Yaklaşım KİTABINA DAİR

Fevzi YAHSİ¹

Yönetim ve Strateji: 101 Teori ve Yaklaşım, kitabı daha çok İşletme, Kamu Yönetimi, Psikoloji, Sosyoloji, Mühendislik gibi Bilimleri ilgilendiren konuları temel alan ve her bölümünde ayrı bir teori ve yaklaşımla ilgi çekici bir kitap olarak farklı yazarlar tarafından derlenmiş bir kitaptır. Dolayısıyla Teori ve Yaklaşım çalışan araştırmacı, akademisyen ve bu alandaki öğrencilere yol göstermesi açısından oldukça önemli bir kitap olarak karışımıza çıkar. Kitap farklı ve pratik yöntemleriyle alanında yetkin 9 yazar tarafından akademisyenlerin ve ilgililerin kullanımına sunulmuştur. Kitabın ana amacı, hem akademik yayın hazırlığındaki hem de doktora yeterlilik ve doçentlik mülakatlarındaki ihtiyaç dikkate alınarak sosyal bilimler ve özellikle yönetim ve strateji alanındaki belli başlı teorileri pratik ve ihtiyaçları karşılayacak, teorik altyapı yetersizliklerini ortadan kaldıracak, yerli ve yabancı kaynaklarla desteklenerek ilgililerin ihtiyaçlarını karşılamaktır.

Kitabın Tartıştığı ana konular, birinci bölüm itibarıyla Liderlik, Örgütsel Davranış, İnsan Kaynakları Yönetimi, Sosyal Psikoloji, Stratejik Yönetim, Psikoloji, İşletme Yönetimi, Eğitim Yönetimi, Eğitim Psikoloji, Pazarlama Yönetimi, Davranışsal İktisat, İletişim gibi konuları Çeşitli teorilerle ve yaklaşımlarla açıklamak olmuştur. İkinci Bölümde ise Psikoloji, Sosyal Psikoloji, Davranış Bilimleri, Örgütsel Davranış, Sosyoloji, Endüstriyel Psikoloji, Stratejik Yönetim, Pazarlama Stratejileri, İnovasyon Yönetimi, Yöneylem Araştırması, Matematik Programlama, İşletme Mühendisliği, İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı, İnsan Kaynakları Yönetimi, Stres Yönetimi, Liderlik, Kişilik, Ekip Çalışması, Yönetim ve Organizasyon, Karar Verme, Örgüt Teorisi, İktisat gibi konular farklı teorik yaklaşımlarla ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde Örgütsel Davranış, İnsan Kaynakları Yönetimi, Eğitim Yönetimi, Liderlik, Güdülenme, Üretim Yönetimi, İş gören Başarımı Yönetimi, İletişim Yönetimi, Süreç Yönetimi, Tedarik Zinciri Yönetimi, Bilgi Sistemleri Yönetimi, Yeniden Yapılanma, Değişim Mühendisliği, Grup Yönetimi, Kariyer Yönetimi, Stratejik Yönetim,

¹ Öğretim Görevlisi, Fevzi YAHSİ, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, fevzi.yahsi@gop.edu.tr

Çatışma Yönetimi, Pazarlama Yönetimi gibi konularda yazın alanındaki teorik konular incelenmiştir. Dördüncü bölümde Örgütsel Davranış, Çatışma Yönetimi, İmaj Yönetimi, İnsan Kaynakları Yönetimi, Stratejik Yönetim, Güdülenme, Risk Yönetimi, Nitel Araştırma Yöntemleri, Farklılıkların Yönetimi, Liderlik, İletişim, Örgütlerde Gruplar ve Grup Yönetimi, Yenilik Yönetimi, Karar verme, Pazarlama, Rekabet, Örgüt Kültürü, İş Zenginleştirme, İş Rotasyonu, Kaynak Bağımlılığı, Kriz Yönetimi, Öğrenen Örgütler, Sanal Örgütler, Kendi Kendine Örgütlenme, Kaordik Örgüt gibi konular teorik analizlerle ele alınmıştır.

Örgütsel Davranış, Sosyal Psikoloji, İnsan Kaynakları Yönetimi, Stratejik Yönetim, Süreç Yönetimi, Üretim Yönetimi, Stratejik Maliyet Yönetimi, Başarım Yönetimi, Lojistik Yönetimi, Pazarlama Yönetimi, Liderlik, Örgütsel Psikoloji, Endüstriyel Psikoloji, Psikoloji, İşletme Yönetimi gibi konular beşinci bölümde ele alınan konulardır. Altıncı bölümde ise Örgütsel Davranış, İnsan Kaynakları Yönetimi, Örgüt Kuramaları, Stratejik Yönetim, Pazarlama, Ekonomi, Sosyal Psikoloji, Stratejik Planlama, Sürdürülebilirlik, Değişim, Eğitim Bilimleri, Bilgi Sistemleri, Örgütsel Öğrenme, İstatistik, Sosyal Bilimler, Biyoloji, Mühendislik, Politik Bilimler, Bilgisayar Bilimleri, Felsefe, Bireysel/Örgütsel Başarım, Örgütsel Vatandaşlık, İş doyumunu, Karar Verme, Planlama gibi konular açıklanmaya çalışılmıştır. Son bölümde ise İnsan Kaynakları Yönetimi, Eğitim Yönetimi, Pazarlama Yönetimi, Başarım Yönetimi, Stres Yönetimi, Örgütsel Davranış, Başarım Yönetimi, Grup Karar Süreçleri, Örgütsel İletişim, Örgütsel Değişim, Ekonomi, Finans, Muhasebe, İşletme Başarımı, Yönetim Bilişim Sistemleri, Örgüt Teorisi, Stratejik Yönetim, Yönetim Sosyolojisi, Sosyoloji, Kariyer Yönetimi, Üretim Yönetimi, İnovasyon, Girişimcilik gibi temel konular teorik yaklaşımlarla analiz edilerek okuyucuya sunulmuştur.

Bu anlamda genel olarak Kitap incelendiğinde Kitabın başlığı ve İçerik genel anlamda uyumlu bir şekilde ele alınmıştır. Fakat kitapta tam anlamıyla Özellikle doğrudan Kamu Yönetimi ve İşletme Yönetimi ile çok yakın bağlantılı olmayan teorilere de yer verilmiştir. Örneğin Birinci Bölümdeki Bağlaşımçılık Teorisi, Beklenen Fayda Teorisi, Benlik Sınıflandırma Teorisi, Bilgi İşleme Teorisi, İkinci Bölümdeki Bilişsel Uyumsuzluk Teorisi, Bulanık Mantık Yaklaşımı, Bütünsel Sağlık Teorisi, dördüncü Bölümdeki Kaos Teorisi, Karmaşıklık Teorisi, Altıncı Bölümde Sen Petersburg Paradoksu, Yedinci Bölümde Uyarıcı Tepki Teorisi, Yanal Düşünme Öğrenme Teorisi, Yapılandırma Teorisi gibi yaklaşımlar ve teoriler yukarıda adı geçen alanlarla çok yakın bağlantılı olmayan konular olarak göze çarpmaktadır.

Kaynakçası oldukça geniş ve özellikle Teori ve Yaklaşımlarla ilgili yabancı kaynaklar yoğunluktadır. Bilhassa teorilerle ilgilenen yazarlar ve araştırmacılar için literatür olarak oldukça zengin olarak yer verilmiştir. Her bölümde her teori sunumunda teori ile ilgili çalışan 3 yerli, 3 yabancı yazar biçiminde konuyla ilgili yazın alanındaki makalelere yer verilmesi de kaynakçadan yararlanacak kişiler içinde önemli bir yol göstericidir. Kaynakçalar normal kitaplardan farklı olarak son kısımda değil de, her bölümün sonunda kaynakça kısmında verilerek ilgililere sunulmuştur. Örneğin ilk bölüm kaynakçasında 108 yabancı yazarlı yayın varken sadece 3 tanesi Türk yazarlı kaynağa yer verildiği gözükmektedir.

Kitaptan Üniversitelerin, özellikle Sosyoloji, Psikoloji, Mühendislik, Kamu Yönetimi, İşletme, İktisat gibi Lisans öğrencileri, bu alandaki Lisansüstü ve Doktora Öğrencileri, Araştırmacılar ve Akademisyenler faydalanabilir. Dolayısıyla önemli bir kesime hitap ettiği, teoriksel zenginliği ile alana oldukça önemli katkılar sağlayabilir nitelikte bir kitaptır.

Kitabın güçlü yönleri bilinen teorilerin yanı sıra pek bilinmeyen teori ve yaklaşımlarında titizlikle araştırılıp incelenerek okuyuculara teorik altyapı eksikliklerinde önemli destek sağlaması, Yönetim ve Strateji alanında çalışan akademisyenlere yeni ve pek yazılmayan teoriksel çalışmalara ön ayak olabilecek bir kaynak olarak ortaya yeni çalışmaların çıkmasında katkı sağlamaktır. Kitabın içerik ve analiz bakımından Yönetim ve Strateji alanına ilişkin teorik, doyurucu ve nitelikli bilgiler barındırması, verdiği teoriksel örnekler ve uygulamalarla konuyu anlaşılır hale getirmesi güçlü yanlarındandır.

Kitapta şöyle bir teknikte kullanılmıştır: Bütün Teoriler önce teorinin hikayesi, tarihsel analizi anlatılarak ön bilgiler verilmiştir. Daha sonra Teoriyle ilgili çalışan 3 önemli Yerli Yazar/Yabancı yazar ve araştırmacıya yer verilerek konu hakkında başvurulabilecek kaynaklar listelenmiş ve okuyucunun yararına sunulmuştur. Bir sonraki kısımda ise teorinin ilişkili olduğu yönetim alanları verilerek teoriyi çalışacaklara bir anlamda ışık tutulmuştur. Teorinin ilişkili olduğu diğer teorilerde bir diğer bölümde verilerek konunun diğer konulardaki teorilerle ilişkisine yer verilmiştir. Daha sonra Teorinin konusu/iddiası başlıklı bölümle ayrıntılı bir biçimde teori analiz edilip okuyucuya sunulmuştur. Bir sonraki bölümünde ise Teorinin yönetsel alanda uygulama örneği verilerek konu daha net anlaşılır hale getirilmiştir. Son bölümde ise teorinin ilişkili olduğu örgütsel değişkenler sıralanarak bağlantılı konulara yer verilmiştir. Dolayısıyla bir teorinin ilgili olduğu konu en ince ayrıntısına kadar irdelenip okuyucu teori hakkında net biçimde bilgilendirilmiştir.

Kitabın ana problemi ve yazarın doldurmaya çalıştığı boşluk günümüzde akademik yazın alanında teorik alt yapı yetersizliğini ve bu alandaki ihtiyaçları giderecek nitelikteki bilgi ve kaynaklara yer vermektir. Kitap yönetim ve strateji konusunda teorik alanda önemli teorileri ayrıntılı bir biçimde inceleyerek bu alanda teorik altyapı arayan akademisyen ve yazarlara önemli bir yol açmıştır.

Kitap toplamda harf sırasına göre 7 farklı bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm Yrd.Doç.Dr. İrfan AKKOÇ tarafından ele alınmış olup, Açıklık teorisi, Adalet güdüsü teorisi, bağlamsal liderlik teorisi, beklenen fayda teorisi, bilgi işleme teorisi gibi 17 temel teoriye yer verilmiştir. İkinci bölüm ise Doç.Dr. Güven ORDUN ve Doç.Dr. Hakkı AKTAŞ birlikte ele alınıp, Biliş teorisi, Büyük adam teorisi, Çatışma teorisi, Çoklu seçim teorisi, Davranış değişikliği teorisi gibi 16 temel teori incelenmiştir. Üçüncü Bölüm ise Çoklu zeka teorisi, Durumsal Liderlik teorisi, Eşitlik teorisi, Koşul bağımlılık teorisi, Sosyal Öğrenme teorisi gibi 11 teori Yrd.Doç.Dr. M.Fikret ATEŞ tarafından ele alınmıştır. Dördüncü Bölümde ise Doç.Dr. Mustafa BEKMEZCİ tarafından ele alınmış olup, Gerçekçi Çatışma Teorisi, Gömülü teori, Hak Temelli Sağlık Yaklaşımı, İlişkisel Kimlik Teorisi, İstisnalarla yönetim teorisi, İtibar Yönetimi teorisi, Karmaşıklık teorisi gibi 17 temel teori ele alınmıştır. Beşinci bölüm Doç.Dr. Abdullah ÇALIŞKAN tarafından ele alınmış olup, Karşıt Süreç Teorisi, Kısıt Teorisi, Kişi çevre uyumu teorisi, Karizmatik Liderlik Teorisi, lider üye etkileşimi teorisi, Mavi Okyanus Stratejisi gibi 16 teori incelenmiştir. Doç. Dr. Semih SORAN Altıncı bölüm yazarı olup, Stresin sibernetik teorisi, Paydaş Teorisi, Nüfus Ekolojisi teorisi, oyun teorisi, Sen Petersburg Paradoksu gibi 11 teori anlatılmıştır. Son bölüm Doç.Dr. Hakan TURGUT ve Doç.Dr. Ömer TURUNÇ tarafından ele alınmış olup, Uyarıcı Tepki teorisi, Uyum Teorisi, Vekalet teorisi, Yapılandırma teorisi, Yaşam Eğrisi yaklaşımı, Yükletme atfetme teorisi gibi 13 teori teori incelenmiştir.

Ayrıca Amaç belirleme teorisi, beklenti teorisi, Çift Faktör teorisi, İstisnalarla yönetim teorisi, Karizmatik Liderlik teorisi, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi teorisi, Oyun teorisi, X ve Y teorisi gibi yönetim alanında en çok bilinen teorilere de kitapta yer verilmiştir.

Bazı teorilerde teorinin yönetsel uygulama örneği kısmında örneklerde eksiklik olduğu gözlemlenebilir. Örneğin Çatışma teorisi, gerçekçi çatışma teorisi, gerekçeli eylem teorisi, istisnalarla yönetim, karmaşıklık teorisi, karşıt pekiştirme teorisi, koşullanma teorisi, paydaş teorisi, yapılandırma teorisi, yaşam boyu, yaşam alanı teorisi kısımlarında uygulama örneği bulunmamaktadır. Ayrıca dördüncü bölüm teorilerinden İmaj Teorisinde teoriyle ilgili çalışan Yerli Yazar bulunmayışı da bu teori alanında bir eksiklik olduğunu akla getirebilir.

Bir diğer önemli durumda şudur ki; girişimsel fırsat teşhis ve gelişim teorisi, başarımlı atfetme teorisi gibi bazı teorilerin hikâye kısmı diğer teorilerdeki gibi bir hikâye şeklinde tarihsel veya süreç bakımından aktarılmamıştır.

Yazarlar kitapta daha çok harf sırası esaslı tercih etmiştir. Örneğin birinci bölümdeki Açıklık teorisi, bilgi işleme teorisine kadar A-B arası harflerdeki teorileri sırayla verilmiştir. Yine ikinci bölümdeki Biliş teorisinden başlayıp, davranış değişikliği teorisine kadar ki sıralama harf esaslı (B-D arası harfler) olarak verilmiştir. Üçüncü bölüm de ise Ç-S arası harflerdeki teoriler ele alınmıştır. Dördüncü bölümde ise G-K arasındaki harflerdeki teoriler konu edinilmiştir. Beşinci bölümde K-M arası harflerdeki teoriler incelenmiştir. S-Ö arasındaki harflerdeki teoriler ise altıncı bölümde ele alınmıştır. U ve Y arasındaki harflerdeki teoriler ise son bölümde anlatılarak kitap tamamlanmıştır.

Kitabın yazarlarının özgeçmişleri kitabın son sayfalarında yer almış olup, Birinci bölüm yazarı İrfan AKKOÇ Kara Harp Okulu mezunu, 2008 yılında İşletme alanında doktorasını Dumlupınar Üniversitesinde tamamlamıştır. Ayrıca AKKOÇ, Kara Harp Okulu ve Türk Hava Kurumu Üniversitesinde dersler vermiş ve ulusal ve uluslararası alanlarda bilimsel çalışmalarına devam etmektedir. İkinci Bölüm yazarı Hakkı AKTAŞ 1994 yılında Kuleli Askeri Lisesi mezunu olup, 1998 yılında Hava Harp Okulundan mezun oldu. 2003 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Uçak Mühendisliği ve Marmara Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi ve Gelişimi yüksek lisans programlarından mezun olan AKTAŞ, 2011 yılında ise İstanbul Üniversitesi Örgütsel Davranış Bilim Dalında Doktora eğitimini tamamlamıştır. Hava Harp Okulu, Bahçeşehir Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinde çalışmış olan Hakkı AKTAŞ ın ulusal ve uluslararası makale ve bildirileri bulunmaktadır. Bir diğer İkinci Bölüm yazarı Güven ORDUN ise İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunu olup, aynı üniversiteden Davranış Bilimleri alanından Yüksek lisansını yapmıştır. 2002 yılında ise Aynı üniversiteden aynı programdan doktorasını tamamlamıştır. Halen İstanbul üniversitesi İşletme Fakültesinde Öğretim üyesi olarak çalışmakta olup, ulusal ve uluslararası makale, kitap ve bildirileri bulunmaktadır. Üçüncü bölüm yazarı Mustafa Fikret ATEŞ, Kuleli Askeri lisesi mezunu olup, Sakarya Üniversitesi İşletme Bölümünde yüksek lisansını tamamlamış ve aynı üniversiteden 2004 yılında Yönetim ve Organizasyon Ana bilim dalında doktora derecesi ile mezun olmuştur. 2014 yılında Öğretim üyesi olan ATEŞ, halen Başkent Üniversitesinde çalışmaktadır. Dördüncü Bölüm yazarı Mustafa BEKMEZCİ, Kuleli Askeri lisesi mezunu olup, 2003 yılında Abant İzzet

Baysal Üniversitesinde yüksek lisansını tamamlayıp, 2008 yılında Kocaeli Üniversitesi Yönetim ve Organizasyon Ana bilim dalından doktora derecesi almıştır. 2015 yılında doçent olan Bekmezci, halen TSK da çalışmaktadır. Abdullah ÇALIŞKAN beşinci bölüm yazarı olan Çalışkan, Maltepe Askeri Lisesinden mezun oldu ve Süleyman Demirel Üniversitesinde İşletme alanında yüksek lisansını, aynı üniversitesinin Yönetim ve Organizasyon alanında doktorasını tamamlamıştır. Halen Toros Üniversitesinde Öğretim Üyesi olarak çalışmaktadır. Altıncı bölüm yazarı Semih SORAN, Maltepe Askeri Lisesi mezunu olup, İnönü Üniversitesi Yönetim ve Organizasyon dalında yüksek lisansını tamamlamış olup, aynı üniversiteden 2012 yılında Yönetim ve Organizasyon bilim dalında doktora derecesi almıştır. Kara kuvvetlerinde pilot öğretmen olarak bir dönem çalıştıktan sonra 2012 yılında Özyeğin Üniversitesi Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesinde Öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamıştır. Son bölüm yazarlarından Hakan TURGUT, Kuleli Askeri Lisesi mezunu olup, 1997 yılında İstanbul Üniversitesi Turizm İşletmeciliği bölümünden tezli yüksek lisansını tamamlamış olup, 2005 yılında Sakarya Üniversitesi Yönetim ve Organizasyon bilim dalında doktorasını tamamlamıştır. Halen Başkent Üniversitesinde Doçent olarak çalışmaktadır. Bir diğer son bölüm yazarı olan Ömer TURUNÇ ise Kara Harp Okulu Sistem Mühendisliği mezunu olup, Süleyman Demirel Üniversitesi iktisat ana bilim dalında yüksek lisans yapmıştır. 2006 yılında işletme alanında doktora eğitimini tamamlamıştır. Kara Harp Okulunda öğretim üyeliği yapan Turunç, halen Süleyman Demirel Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

KAYNAK

Ömer Turunç-Hakan Turgut, **Yönetim ve Strateji: 101 Teori ve Yaklaşım**, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2017, 391 sayfa.